

Мина Д. Тодоровић

МАГМА

Трећи део трилогије **Вирови**

PORTALIBRIS

Мина Д. Тодоровић
МАГМА

Copyright © PortaLibris, 2016.

Сва права задржана укључујући право на репродукцију
у било ком облику у целости или делимично.

Садржај

1. Време за браду	1
2. Сабор	13
3. Трећи човек	22
4. Незвани гост	32
5. Згужвон	46
6. Ограђено брдо	58
7. Зелен бостан	72
8. Случајности	79
9. Нечуја	91
10. Убрзање	98
11. Очајни свет	105
12. Суров мозак	113
13. Црни пут	122
14. Индустија	129
15. Труње у ваздуху	137
16. Посебни	150
17. Лепа смрт	162
18. Први повратак	171
19. Исправљена грешка	182
20. Пола битке	192
21. Најбољи	200
22. Последња кап	211
23. Црни чуперак	217
24. Сви на окупу	227

25. Мудра и стара	237
26. Закувањ лонац	244
27. Вилењачки склад и чаробњачки хаос	252
28. Спона	261
29. Дванаеста	268
30. Жртве	277
31. Лоза Рандорова	287
32. И дарови	295
33. Пријатељство	303
34. Славље	312
35. Последње поглавље	321
36. Ипак није	328
37. Сад јесте	336
38. Тачка	345
39. Индекс личности	347
40. Означивач	350
41. Захвалница	351
42. О аутору	353

Време за браду

*По првом кораку не знаш хоће ли ти ићи бићи
лак, шежак, или сасвим осредњи. Сачекај последњи.*

Патуљачка пословица

Прошло је скоро десет година откако је Равилусу избила брада. У то доба се, наиме, сусрео са стенолицима, првом правом опасношћу у свом чаробњачком животу. Био је уверен да је стигао до краја пута, чак му је кроз главу клизнула мисао: „Отпевô си своје, Равилусе. Дошло доба за умирање, а ти голобрад. Ал' бар нек преживе деца и писови.”

Није погинуо. Добио је браду, а приде и најстрашније оружје – првоисковани мач. Млади чаробњак захвално стегну држак. „Браде више немам, али ми је барем Небни остао”, помисли, гледајући глатко сечиво. Да у овом трену на њега крене десето-струко више стеноликих, средио би их пре него што се заврши прва строфа „мале фалш песме”. Тако Древни назива Мурсанов шлагер „Бата твој”, који је свог творца, младог човека идиота, учинио једним од најчувенијих и најцењенијих људи. У свим већим градовима по свету знало се за Малијиног сина обдареног невероватном добротом, но на уштрб памети. Тај млади човек је пуно допринео да се савлада страшни Црни Маг, а још је успео да направи и хит.

И дан-данас, после толико година, људи су са истим жаром говорили о овом догађају. Свима је било јасно да се прича полако кити и надограђује, да расте у блиставу, заводљиву

легенду, којој не треба потпуно веровати. Многи су, на пример, били уверени да су два носата писа тек занимљив мотив који се често убацује у све велике митове. Такви би казали, самоуверено се осмехујући: „Па зна се да тај народ не постоји. Међутим, у нашој фолклорној традицији је обавезно удевање носатог писа у херојску приповест.” Било је и теорија да је Расејана Ранаја у ствари лично Древни, који је, као безмерно моћан чаробњак, узео друго обличје. Одало га је то што је једна његова златна плетеница постала златни прамен у коси ове чаробнице. Водила се расправа да ли је Микуш вештица или чаробница, можда чак Црмасова ћерка лично; да ли је Добрица Ж дете из мешовитог брака виле и човека, или обрнуто; је ли Чичак Љута потомак неког прадавног чаробњака, но претезало је уверење да је био нико и ништа пре свега овога; да ли је Равилус сам обријао браду, или је то кришом урадио неки од многобројих Русаликиних обожавалаца, или је напросто неспособан чаробњак који никада неће ни стећи браду... Само у постојање Мурсана нико никада није посумњао, чак је и највећи део приче везане за њега био истинит.

Брбљање људи окупљених на вашарима, слављима и заједничким ручковима није бринуло Равилуса. Питање које га је стварно мучило и нагризало му расположење гласило је: шта треба учинити да би брада поново почела да му расте? Последњих година праве опасности више и нема, откако је уништен Црни Маг и готово све зло које је посејао. И сам је имао великог удела у том походу, изузетно опасном. Па чак му ни тада није никла нова брада. Борио се против најснажнијег непријатеља, а лице му је глатко као да је цео живот провео под окриљем Ора, не крочивши у свет. Искрено и много воли Расејану Ранају, али га још једи мисао да га је она натерала да обрије своју дугачку плетеницу браде. Зна, наравно, да више не би био међу живима да је није послушао, јер би они зломали припуцали из својих смртоносних штапова чим би га угледали,

међутим... Каква је то правда? Он, први чаробњак који је стигао до Планине смрти и Свемоћне воде, а одолео њеном зову, те пуну годину имао част да га зову Орвилусом, док му је браду красила златна длака. И који је био на острву рабр-аграфаја, спасавао свет од Црног Мага и био присутан док га је Жгљофа прождирао! А сада је ћосав кô гљива, што би рекао Древни. Вилењаци не пропуштају прилику да му се наругају: „Добро нам дошао, Заштићени Равилусе... Уф, чекај – ти више ниси заштићени чаробњак, премда браду не видимо? Опрости нам овај гаф. Добро нам стигао, Незаштићени Равилусе.”

Но у читавом том размишљању о бради највише га секира – обећање. Још пре првог путовања, оног према Планини смрти и Свемоћној води, обећао је Русалики да ће јој на венчању поклонити своју браду. Сматрао је то симболом највреднијег што је постигао у животу. Био је то знак да је заслужио ту вилу, премудру и прекрасну. Да је свака борба против зла и суочавање са највећим искушењима – њој посвећена. Чак је маштао и шта ће јој рећи, пред свима, на дан венчања: „Сваку опасност коју сам сусрео, савладао сам мислећи на тебе, вило моја, снаго, смислу и љубави моја!” А сада – цврц – што би рекла Микуш.

И поред лепоте зрелог дана касног пролећа, Равилусове обрве се скупише као крила орла кад се обруши на зеца. Дугим прстима је куцкао по колену, а Русалика се осмехну погађајући мисли које га муче.

„Имао ил’ немао браду, ја те једнако волим”, клизну вилински глас кроз тишину.

„Нећеш ме исто волети ако те слажем. Добро, можда и хоћеш... Али ћу ја сам себе мање ценити! Радости ми, сваки дан замишљам наше венчање и то ми је, откако сам те угледао, највећа жеља.”

„Био си беба када смо се први пут срели. Сумњам да си још у пеленама размишљао о венчању. Ја сам дошла да видим близанце, тебе и Равала, два дана по рођењу. Кладили смо се ко ће

од вас двојице да постане чаробњак, а који човек”, осмехну се Русалика.

„Знам, причали су ми да су скоро сви типовали на Равала, јер је био крупнији, као да је прворођен. А Древни је тврдио да ни од једног од два њакала не може израсти честит чаробњак... У праву си, није била љубав на први поглед, већ на други...”

„И тада си био осамдесетогодишњи балавац...”

„Јесам, али балавац који се зарекао да ће се оженити тобом чим порасте.”

„Па? Јеси ли порастао?”

„Дао сам ти обећање да ћу ти даровати своју браду и нећу га прекршити! Макар ћу се потрудити”, брзо се допунио. „Теши ме Орово пророчанство: Свемоћна вода ће нас и трећи пут искушати. Верујем да сам добро схватио – то ће бити најтежи испит. Ако ми ни на том путу не израсте брада... Тек онда ћу се помирити да сам обећао више него што сам у стању да испуним.”

„Ко може да зна када ће се то догодити? Шта ако буде за петсто, или за хиљаду година?”

„Микуш каже да су Древни и Мехилијем отишли код Веленосора, а то је обично знак да се спрема нешто велико. Шушка се и да Анос и Носел ускоро крећу у посету Љути и Добрици... Ма, све ми говори да ће последње искушење Свемоћне доћи врло брзо.”

Исправио се и са осмехом загледао у сечиво мача док му је сунце скакутало по разбарушеним праменовима. Био је врло леп, млади чаробњак, висок и танак, са звезданим ноћним небом у очима.

„Још си млад”, уздахну риђокоса вила, пролазећи бледим прстима кроз његову врану косу. Загледала се дубоко у њега. „И не знаш чему се радујеш. Осећам стрепњу свуда око себе. Чак и у водама Земље носатих писова. Слутим да ћеш веома брзо кренути на чемеран пут. И мислим да први пут истински страхујем хоћемо ли се поново срести.” Као да је могла да

му уђе у очи, да га појми целог, са свим манама и врлинама. Бар је тако младом чаробњаку изгледало, јер је био страховито заљубљен. „Равилусе, ово ће бити најтежи пут. Опаснији од оба претходна. Не знам шта значе речи које је изговорио Ор – да ћете бранити оба света. Но знам да се никоме не допадају”, шапат јој је био мекши од кадифе.

„Његове речи ваљда значе да ће ми коначно нићи та брада и да ћу моћи да се венчам са тобом”, одговори јој њен млади чаробњак, који никада није могао дуго да поднесе рђаво расположење. На лицу му засјаше очи и заигра осмех. Знао је да ће Русалика покушати да му побегне у реку, али је он ухвати у скоку, па уз звонки смех заједнички заронише.

„А баш је почело да бива занимљиво”, прогунђа Плала, мала вила, када је тргнуше речи изговорене тик иза њених леђа: „Си шпијуниро Равилус и његов воденвила? Ц-ц, лош посо!”

Мала чаробница нестаде у шумарку баш као што се и појавила. Увек је била изванредна у пришуњавању, али откако је почела редовније да се купа, више ни вилењаци нису могли да предосете њен долазак. Вилинска деца су волела када би Микуш забасала у њихове земље. Уз њу је долазило мноштво животиња смешних имена, које су разумеле сваку њену реч, па и неизговорену. При томе, бивша мала вештица умела је тако забавно да се игра с тим животињама да је мало ко успевао да одоли општој јурњави. Деца су се веселила и Микушином начину говора, посебно што би рекла и оно што други нису желели гласно да кажу.

„Хоћеш ли мало остати код нас?”, сустиже је Плала, ведро се загледавши у биће под црним шеширићем. Морала је да трчкара да би држала корак с чаробницом, која је корачала необично брзо за тако ситну особу. Са својих шездесет девет година још је расла, али се видело да ће бити упадљиво нижа од сународника. Још у нечему се разликовала од осталих једанаесторо чаробњака. Сви они су имали потпуно црне очи, само је

њен поглед сијао црвенкастом светлошћу – ваљда за успомену на одрастање међу вешцима. Истини за вољу, и особен говор је јасно подсећао да је првих педесет девет година провела са том гадном сортом, баш колико и златна звезда на челу којом ју је Древни заштитио док је била беба. Са готово седам деценија, Микуш је више изгледала као дете но као девојчурак. Они који су је волели говорили су: *Била би леиушкаста, браде ми, само да хоће мало да се уреди, штирокуља мала!* Или: *Мојла би да израсте у ирилично леиу чаробницу да нема то дивљачко понашање и одбојности према кућању.* Неко је имао и овакво мишљење: *Никад од ње леиошница, али уме да буде врло симпатична... док не ирети иљвањем у око или сецкањем на комадиће.* Такође: *Е моју да се кладим у свој златни ирамен да ће бити ирилично леиа, мада мислим да ју је баш брија за то... Да, шачно, више немам златни ирамен...* Микуш за овакве разговоре није знала, а не би је ни занимали.

На врху главе носила је црни шешир, изанђао, са розе флеком. Видело се да јој треба већи, али она није пристајала да замени Гаглицу, чак ни да му Расејана Ранаја прошири обод. И чизме су јој биле чудне: шиљате, на везивање, са малом штикллом, потпуно одране, али још целе. О рамену јој је висила велика и тешка торба – свима је било познато да је у њој Џоњаја, крупни, лењи кафелин. Испод дугачког огртача, ветар би понекад открио бели нож заденут за појас. Иако је одскора почела редовније да са купа, из целе појаве је избијало нешто алкаво. Косу никада није чешљала, само би, кад јој дозлогрди, крајеве исекла ножићем.

„Хоћеш ли?“, понови питање Плала.

„Видећем“, одврати Микуш.

„Имаш гуштера на Гаглици.“

„Знајем“, доби кратак одговор.

„Је ли то једна од твојих нових животиња?“, настављало је дете, али мала чаробница, не успоравајући, одбруси: „Немо

се правиш лукав ко Гамиж. Сам чуо вас, вилиндецу, торочете: Микуш узо нови зверка, га тури у цеп, акој зима. А јопе, кад фино и топло, га носа по себ. Му дао име Попр...”

„А је л’ тачно и да те је ујео када си га извлачила из Џоњајиних зуба, па си га за казну назвала – Пола”, кроз кикот покуша да доврши: „Пррр... Оног незгодног гаса који неке особе избацују наопачке од уста... Одатле је – Попр?”

„Све знајеш ко велки. Идеш играш, церекаш и правиш штета са своји вршњаци.” Микуш на тренутак скрену поглед ка Плали, а црвене очи оштро, али весело блеснуше. За разлику од све друге мале деце, ова сићушна вила јој није била мрска. Можда и због тога што је имала најсветлију зелену косу од свих шумских вилењака, па и очи јој беху модроплаве, тако да је подсећала на прекрасну верзију једине другарице коју је мала чаробница имала у свом животу – Тању. Истина, биле су потпуно различитих карактера, јер је некадашња Лидија, а садашња Тања била тиха и кротка, док је Плала, изгледа, дала себи у задатак да порасте у Микуш: волела је да се шуња, прислушкује и говори оно што други неће гласно да кажу. Тако и сада, дете настави: „Била си ми симпатичнија док ниси хтела да се купаш.”

„И ти мен док бијо си далеко. Тутањ сад! Ђем нахушкам Попр те уједе за нос и плуне у око.”

Микуш дограби гуштера са шешира, а овај, шиштећи, рашири шарени кишобран на врату. Плала зажди, уз смех. Чаробница климну главом и врати гмизавца на старо место. Заправо, знала је да ће се у Зелвилину задржати тек колико да поздрави краља Ерифела и пронађе Равилуса, коме је носила важну поруку. Да није било мале радознале виле, то би учинила малочас. Овако, биће принуђена да га опет тражи. Јато препелица прхну недалеко од ње – знак да се Михајло поново прави важан, иако му је познато да овде не сме сам да лови. Заиста, ни секунду касније, до ње дојури огроман вук, сигурно највећи на свету, ако се изузму они који настањују Дивљину. По чаробњачким

мерилима Микуш је била ситна. Михајло је, с друге стране, био толико крупан да му је цела глава била изнад врха зашиљеног шеширића. Био је висок скоро колико и два носата писа, готово као Равилус. И Мали Птичиц је био права орлушина. Да се икада усудио, могао би с лакоћом да понесе Микуш, све с Џоњајом, необично крупним и дебелим кафелином, у торби. Баш због тога је, може бити, усвојила гуштера: био је упола мањи од браће и сестара, али врло, врло одлучан! Чим га је видео, Древни је рекао да је то агамац са лудо шареним окрватником и одмах је упитао: „А што је закржљао?” Тек јој је стари чаробњак објаснио да би Попр требало да ижцикља до пола висине носатог писа. Међутим, када је достигао дужину шаке, ако се не рачуна и реп, гуштер је престао да расте.

Последња животиња у овом необичном скупу била је – Сестража. Микуш ју је пронашла у шипрагу, тамо где ју је мајка сакрила пре но што је сама страдала од вештаца. Било је то прошле године, у доба кад стара зима у неким леденим ноћима још обилази стидљиво пролеће. Мала чаробница је већ месецима истраживала источне ободне планине Небогрлице. Чим је снег почео да копни, кренула је уз планину, желећи да види тај Стаклени врх на који се нико никада није попео. Људи су говорили: само небо сме да грли планину и не дозвољава живом бићу да се попне тако високо. Микуш је одлучила да га види, али није прошла ни онај први појас облака, када јој пажњу скрену једва чујно шушкање. Пробыла се кроз густо шипражје и тада ју је угледала. Лане беле горске срне је дрхтурило и гледало у њу великим очима. Онда је несигурно устало и пришло чаробници, упркос огромном орлу и још већем вуку који су крај ње стајали, врло халапљивих погледа.

„Нејестиво”, прогунђа бивша вештица, обраћајући се својим животињама. „А ти... Немо ми ту буднеш много отмен и фин ко неки сестра од Ж-ја! Акој оћеш постанеш звер од Микуш... Глупос! Откуд од теб икад да испане – звер? Даклем,

акој размишљајеш се удружиш у Микуш-чопор, ћеш научиш ритнеш и малко направиш – си опасан јако!”

Сестража, наравно, никада није савладала тај борбени став који је од ње тражила црвеноока чаробница. Зато су о њој увек бринуле остале животиње. Чак и Попр, једва нешто старији од ње и неупоредиво мањи. Међутим, кротка срна је показивала чудну тврдоглавост када би нешто наумила.

„Останеш овди, код Ор”, убеђивала ју је Микуш, док се спремала на овај пут. „Гадан посо чека мен и, мож бит, остали мој звер. Ти ко стаклен гранчиц крхак. Останеш код старац планина!”

Сестража је ипак кренула за њом.

„Останеш овди”, поновила је и у Мехилијемовом краљевству. „Ме ниси послушо на почетак, јер малко глупав си, ко и онај Ж. Ал не бригаш, тој за вилењаци сасвим неважан ствар, доклен ти таки страшно леп и фин. Ће те пазеју док ја врнем.”

Бела срна је стригнула розикастобелим ушима, али је упорно пратила Микуш. Чак и када је упознала веселог краља Ерифела, који јој је сам рекао: „О, дивне ли горске срне! Остани у мом краљевству и уживај у ширини и сигурности Зелвилина”, није помислила да се одвоји од ’свог крда’. Гурнула је њушку у пружену зелену шаку, захваливши на топлим речима. Но пружила је.

Недељу дана од сусрета са Зеленим Краљем, Микуш је успела поново да нађе младог безбрадог чаробњака.

„Морамо у Земљу од носати пис”, казала је чаробница тихо. „Дошли дани за растење твој брада. И послен, ваљда, дан кад начиниш од Русалика поштен жен од чаробњак ил она од теб – поштен муж од воденвила.”

Вила прсну у смех, али када је кренула да загрли Микуш, дочека је испружена рука. „Чуваш љубакања за свој Равилус. Микуш одувек задовољна с рукоздрави. Мож и тапш-тапш по раме, ал цмаканја јок.” Русалика тада помилова Михајла, па

Малог Птичица, а онда се, тронуто, загледа у белу кошту. Ви-
лењаци веома цене лепоту и елеганцију.

„Зашто ово дивно биће не би остало са мном? Ја ћу је чу-
вати од свих опасности, док ће она мене подсећати на вашу
дружину. Хоћеш ли?” Риђокоса вила је гледала у Сестражу
својим сјајним очима, у којима је увек титрала нека дубока и
мека сенка. Тај поглед, истовремено радостан и замишљен, пун
страсти, доброте и мудрости, памтили су сви који су икада ви-
дели Русалику. Није ни чудо што су многи пожелели да Рави-
лус остане довека ћосав, ако ће то одложити венчање. И млади
чаробњак је, овог трена, упијао у себе звук њеног гласа, мирис
косе, лепоту...

Напослетку, вила се благо осмехну. „Не, не жели да остане.
Чувај ми, онда, овог мог чаробњака, лепа бела срно. О... И ти,
такође”, обрати се Попру, који се кочоперно надуо, показујући
да и на њега може да рачуна. Гуштер пажљиво спусти своје
грозне канцице на њен испружен бледи прст, као да потврђује
договор.

„Нас стигнеш, Равилус. Здравно остај, Русалика”, Микуш им
махну руком. Радо би се сакрила и мало шпијунирала растанак
ово двоје, али је то постало врло тешко уз Сестражу, која јој је
пречесто била за леђима. А тамо где је била бела срна, увек се
мотао или Михајло, или Мали Птичиц, као да их је неко задуж-
жио да стално брину о њој. Микуш тихо опсова, па настави
замишљено кроз шуму.

Чаробњак их је сустигао пред самом Земљом носатих пи-
сова. Мало су причали, свако заокупљен својим мислима. Пи-
тому шуму оставише за собом, а пред њима се указа танак ка-
мени мост који је грлио две обале прозачне реке Ење. Мали
Птичиц узлете, јер је небо овде изгледало пространије и дубље
него игде на свету. Ни над Ором, у хладно и сунчано јесење
јутро, није било толико плаветнила. Равилус ведро закључи да
је Русалика стварно претерала причајући о стрепњи коју осећа

у овој дивној, безазленој земљи. Михајло појури, а за њим и Сестража. И Цоњаја искочи из торбе!

„Види, твој кафелин уме да хода”, насмеја се Равилус.

„И ја бијо забринут је заборавијо”, одговори му једнако расположено Микуш.

Кораци им се убрзаше и постадоше лакши док су грабили ка Белом Граду.

Пре тога су се много пута сретали са вилењацима. Месецима су боравили у Зелвилину, од најранијег детињства. Још чешће су одлазили у Снежно краљевство, јер је најближе Ору. Водени вилењаци су их научили да пливају и роне, а врло мали летећи разним триковима и смицалицама. Два пута су били гости краља Лара, играли се у подземним лавиринтима и баш тамо су чули разговор двојице вилењака.

„Зна ли се, коначно, који је од њих чаробњак, а који човек?”

„Рекло би се да је онај веселији – чаробњак, а онај мало лепши и крупнији – човек.”

„Али није сигурно?”

„Не. Зашто питаш... И ти мислиш да је неопрезно упознати их са Русаликом и њеним другарицама?”

„Сви се тога боје. Нису баш деца, имају осамдесет три године. Ваљда Веленосор зна због чега их зове себи док су и оне тамо.”

„Чаробњак треба да добије своју лилибалу – зато их позива себи. Вероватно мудре главе рачунају на то да су дечаци већ виђали виле. Ако онај који је човек до сада није полудео, сматрају да није опасно.”

„Да, али то је Русалика.”

„Да, то је Русалика...”

„Хоће ли се обојица одмах заљубити?”

Вилењачки смех зазвони подземним пећинама.

„Да ли се икада десило другачије? Па сви смо били заљубљени у Русалику.”

„Јадан човек међу њима!”

„Волео бих да је чаробњак онај мало лепши.”

„А ја да је онај радоснији.”

*Равилус и Равал ђрслушкују
разговору двојице подземних вилењака*